

Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych

Stanowisko

Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych z dnia 12 maja 2022 r.

w sprawie: **ułatwienia powstawania i funkcjonowania instalacji do termicznego przekształcania odpadów nienadających się do recyklingu, frakcji kalorycznej powstałej w procesie mechanicznego przetwarzania odpadów komunalnych**

Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych (OPOS) zwraca się z apelem o podjęcie przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska wszelkich możliwych działań zmierzających do ułatwienia powstawania i funkcjonowania instalacji do termicznego przekształcania odpadów nienadających się do recyklingu, frakcji kalorycznej powstałej w procesie mechanicznego przetwarzania odpadów komunalnych – zarówno niesegregowanych (zmieszanych), jak i frakcji selektywnie zebranych.

W szczególności OPOS apeluje o podjęcie działań zmierzających do opracowania i uchwalenia specustawy upraszczającej i skracającej proces inwestycyjny związany z nowymi źródłami energii, w tym energii z odpadów.

Wokół termicznego przekształcania odpadów nienadających się do recyklingu, pozostałych po procesie mechanicznego przetwarzania odpadów komunalnych, narosło wiele mitów, niedopowiedzeń oraz przekłamań.

Tymczasem proces ten – powszechnie wykorzystywany na całym świecie, w tym we wszystkich krajach Unii Europejskiej, jak również w Szwajcarii i Norwegii – jest **oczywistym i koniecznym domknięciem systemu odpadowego**, pozwalającym na optymalne wykorzystanie odpadów, które z uwagi na swoją specyfikę nie nadają się do recyklingu. W jego wyniku wytwarzana jest energia elektryczna i ciepła, co pozwala na zmniejszenie wykorzystania pierwotnych surowców energetycznych. Kwestia ta jest szczególnie istotna w obecnej sytuacji geopolitycznej i czekającej Polskę transformacji energetycznej związanej z ograniczonym dostępem do surowców naturalnych.

Warto podkreślić, że jednym z priorytetowych kierunków transformacji ciepłownictwa w Polsce wskazanym w Polityce Energetycznej Polski do roku 2040¹ jest wykorzystanie lokalnie wytwarzanych odpadów do produkcji ciepła dla lokalnych systemów ciepłowniczych. Nacisk na budowę lokalnych instalacji termicznego przekształcania odpadów widać także w projekcie ostatniej nowelizacji ustawy o OZE. W ramach wdrażania dyrektywy RED II, na przedsiębiorstwa ciepłownicze ma zostać nałożony obowiązek „zakupu ciepła wytwarzanego z instalacji odnawialnego źródła energii, w tym instalacji termicznego przekształcania odpadów”.

Termiczne przekształcanie odpadów nienadających się do recyklingu, pozostałych po procesie mechanicznego przetwarzania odpadów komunalnych ma także istotne znaczenie w kontekście stale rosnącej ilości wytwarzanych odpadów komunalnych, co potęgowane jest obecnie trwającym kryzysem migracyjnym - oraz ich jakości uniemożliwiającej w wielu przypadkach poddanie ich procesom recyklingu. Biorąc pod uwagę dane z lat ubiegłych i wynikające z nich tendencje należy spodziewać się dalszego wzrostu ilości wytwarzanych w Polsce odpadów, co przekładać się będzie także na wzrost masy odpadów nadających się do termicznego przekształcania. Jednocześnie brak dostatecznej liczby instalacji do termicznego przetwarzania odpadów komunalnych bezpośrednio wpływa na koszty zagospodarowania odpadów komunalnych, co z kolei przekłada się na koszty ponoszone przez poszczególne gminy i ich mieszkańców w ramach gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi.

Termiczne przekształcanie odpadów nienadających się do recyklingu, pozostałych po procesie mechanicznego przetwarzania odpadów komunalnych nie stanowi także zagrożenia dla wyznaczonych prawodawstwem unijnym i krajowym celów środowiskowych, zwłaszcza w zakresie osiągnięcia wymaganych poziomów przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. Nawet w przypadku najnowocześniejszych zakładów zagospodarowania odpadów zajmujących się nie tylko mechanicznym przetwarzaniem odpadów komunalnych, ale także ich recyklingiem - powstają znaczące ilości wysokokalorycznej frakcji pochodzącej ze strumienia odpadów komunalnych, dla których jedynym uzasadnionym środowiskowo i ekonomicznie wykorzystaniem jest wytwarzanie energii elektrycznej i ciepłej, w instalacjach położonych możliwie najbliżej miejsc ich wytworzenia.

Konieczność budowy kolejnych instalacji do termicznego przetwarzania odpadów została dostrzeżona przez Radę Ministrów, która uchwałą Nr 57 z dnia 6 maja 2021 r. dokonała zmiany Krajowego planu gospodarki odpadami 2022². Analizując wielkość tzw. luki inwestycyjnej Rada Ministrów określiła, że „*brakujące moce przerobowe instalacji do termicznego przekształcania odpadów w roku 2028 i w roku 2034 wyniosą odpowiednio: 3 233 tys. Mg/rok i 3 070 tys. Mg/rok. (...) Należy przyjąć minimalną niezbędną moc przerobową dla instalacji termicznego przekształcania pozostałości po przetworzeniu odpadów komunalnych w wartości docelowej (2034 r.) 4204 tys. Mg/rok, co stanowi 25% przetwarzanych odpadów komunalnych.*”

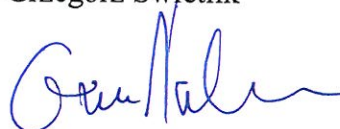
¹ <https://www.gov.pl/web/klimat/polityka-energetyczna-polski>

² M.P. z 2021r. poz. 509

Mając powyższe na uwadze powstanie kolejnych instalacji do termicznego przekształcania odpadów nienadających się do recyklingu, pozostałych po procesie mechanicznego przetwarzania odpadów komunalnych ma kluczowe znaczenie dla całego systemu. Wymaga to współpracy wszystkich organów władzy publicznej, co czyni w pełni uzasadnionym niniejszy apel.

W sposób szczególny OPOS apeluje o włączenie się w debatę publiczną dotyczącą termicznego przekształcania odpadów. Brak dostępności podstawowych informacji w tym zakresie powoduje, że mieszkańcy opierają swoją wiedzę na niesprawdzonych i często niezwykle stronniczych informacjach dostępnych w Internecie. Rzetelny dialog społeczny pozwoli na zapobieganie lub łagodzenie konfliktów społecznych wynikających z niedostatecznej wiedzy lub stereotypowego wyobrażenia na temat termicznego przekształcania odpadów.

Grzegorz Świątek

Przewodniczący
Stowarzyszenia Gmin Regionu
Południowo-Zachodniego Mazowsza
Prezydencja w OPOS